

کارشناس درباره مرمت یکی از شاهکارهای دوران صفوی اصفهان چه می‌گویند

چرا مرمت مسجد شیخ لطف الله را به یک «طاق زن» سپردند؟

پسری که با تمساح‌ها حرف می‌زند

کاهش فاصله طبقاتی با افزایش کارآفرینی

کارآفرینی اجتماعی برای زنان سرپرست خانوار یکی از انواع کارآفرینی‌هایی است که در حوزه زنان اهمیت زیادی دارد. زنانی که در محلات محروم و حاشیه‌نشین زندگی می‌کنند گزینه‌های زیادی برای کسب درآمد و معیشت ندارند و ایجاد کارآفرینی برای این زنان می‌تواند علاوه بر ایجاد درآمد و شغل برای آنان زمینه‌های توانمندی این زنان را نیز فراهم کند. یکی از اهداف کارآفرینی اجتماعی، بر کردن خلاّ اشتغال و مهارت آموزی است. در این عرصه ان‌جی‌اوهایی فعالیت می‌کنند که با توانمندسازی خانواده‌های محروم سعی می‌کنند معضلات اجتماعی را کاهش دهند. در بسیاری مواقع خلأهایی که در زندگی طبقه محروم وجود دارد، می‌تواند خانواده‌ی را مجبور کند که کودک خردسال خود را وادار به انجام کارهایی غیر قانونی و ناسالم کند. این خلاّ می‌تواند جامعه مستعد با انواع مهارت‌ها را بعد از مدت کوتاهی به جامعه‌ای فرسوده و منفعل تبدیل کند. گروه‌هایی هستند که در طبقات محروم، چرخه کارآفرینی اجتماعی را به حرکت درمی‌آورند، هدف این سازمان‌های مردم‌نهاد، افزایش آمار شغلی و حتی درآمدزایی افراد نیست، بلکه هدف این است که با نگاه عدالت اجتماعی، الگویی پایدار همراه با توسعه پایدار در همه بخش‌ها ایجاد کند، این در حالی است که حقوق افراد محترم شمرده شده و در نهایت سعی می‌شود با در نظر داشتن قابلیت‌های افراد، فاصله طبقاتی در جامعه کاهش پیدا کند. الگوهای متفاوت اقتصادی – اجتماعی که به کارآفرینی کمک می‌کنند، یادآور می‌شوند که می‌توان بدون ضایع کردن حقوق افراد، رانت خوری، اختلاس و فساد هم‌کسب و کاری سالم‌راه انداخت و حقوق طبقه محروم و حاشیه‌نشین را هم دید. کارآفرینی و ایجاد کسب و کار در مناطق روستایی و حاشیه‌نشین به مرور زمان تبدیل به الگویی برای جامعه محلی می‌شود. کارآفرینی سبب تغییر الگوی رفتاری در جوامع روستایی و محلی می‌شود به نحوی که می‌تواند در کاهش معضلات اجتماعی نیز کمک کند.به‌عنوان نمونه مسائلی مانند کودک همسری که به‌دلیل فقر اقتصادی و فرهنگی در چنین جوامعی به چشم می‌خورد با افزایش کارآفرینی و اشتغال کاهش پیدا می‌کند.وقتی زن روستایی می‌بیند که می‌تواند کسب و کاری داشته باشد و برای خود و خانواده مفید باشد ناخودآگاه مختصات زندگی‌اش تغییر کرده و به رشد فکری و رفتاری می‌رسد. با تغییر رفتار و تغییر نظامی که ایجاد می‌شود، بقیه نیز الگو گرفته و کل جامعه تحت تأثیر قرار می‌گیرد. مساله دیگری که وجود دارد این است که برای حمایت از کودکانی که در خانواده‌های محروم زندگی می‌کنند در ابتدا باید مشکل مادران حل شود؛ در این زمینه کارآفرینی و اشتغالزایی در رأس حمایت‌ها از این کودکان قرار دارد. در بسیاری موارد دیده می‌شود که با ایجاد اشتغال و حمایت از مادران، کودکان از چرخه کار خارج می‌شوند و با دخیل بودن مادران در فرآیند اشتغال، فضای امنی برای کودکان و خانواده ایجاد می‌شود. رفتار مادران مشغول به کار هم از بعد فرهنگی بسیار بهتر و مثبت‌تر از زمانی است که با فقر و بیکاری دست و پنجه نرم می‌کنند. نکته دیگر آنکه در مناطق محروم دسترسی زنان به شغل بسیار محدود است وقتی از کودکی در مناطق روستایی می‌پرسی می‌خواهی چه کاره شوی مشاغلی که به زبان می‌آورد بسیار محدودتر و متفاوت‌تر از کودکی است که در شهر زندگی می‌کند. ایجاد کارآفرینی و اشتغالزایی در آینده کودکان این مناطق نیز بسیار تأثیرگذار است، به‌گونه‌ای که درآمدزایی و مهارت آموزی در این مناطق اعتماد به نفس کودکان را هم بالا برده و سبب می‌شود انگیزه یادگیری و رشد در این کودکان هم ارتقا پیدا کند.

هنر با عشق متولد می‌شود

روستای اسدآباد در استان چهارمحال و بختیاری واقع شده، در این روستا کارکردن زنان چندان مورد قبول اجتماع نیست یعنی زنان نمی‌توانند مانند شهرنشین‌ها در محیط بیرون از خانه کار کنند. در عین حال هم بیکاری در این منطقه بی‌باید می‌کند و خیلی از مردان روستا بیکار هستند و به همین دلیل زنان نمی‌توانند وارد عرصه‌های اشتغال شوند. از کودکی عاشق سرمه‌دوزی بودم. (سرمه دوزی بر روزن ترمه دوزی هنری است که در آن با قلمز تابلیه شده روی ترمه اشکال زیبا خلق می‌کنند). در عین حال هم دلم می‌خواست استقلال مالی داشته باشم و بتوانم در امرار معاش به خانواده‌ام کمک کنم. همیشه اعتقاد داشتم که زنان هم می‌توانند درآمدزایی کنند. شناسی برای کار کردن بیرون از خانه نداشتم. از آن جایی که عاشق هنر سرمه دوزی بودم تصمیم گرفتم با استفاده از همین هنر، در خانه کار کنم و از فروش محصولات پول به دست آورم. کم‌کم تصمیم گرفتم هنرم‌را در اختیار سایر زنان روستا هم قرار دهم تا آنها هم مثل من بتوانند درآمدی داشته باشند. از روزی که تصمیم گرفتم مربیگری کنم تا امروز به ۵۰۰ زن این هنر را آموزش داده‌ام. با جان و دل کار می‌کردم چون هم عاشق کارم بودم و هم از اینکه درآمد دارم احساس امنیت و با شخصیت بودن کردم. این احساس در هر زنی وجود دارد و با هر درآمدی حتی اندک می‌تواند احساس بهتری نسبت به زندگی داشته باشد. زنان بدسرپرست و بی‌سرپرست از جمله زنانی هستند که تمایل بیشتری در خصوص یادگیری از خود نشان داده‌اند.

این افراد پس از یادگیری کار، با روزی دو تا سه ساعت کار کردن در خانه ماهی ۵۰۰ هزار تومان به بالا درآمد دارند. خداورشکر با دریافت وام توانستند دوبارگذا فعالیت راهاندازی‌کنم که در این کارگاه‌ها ۱۰۰ نفر مشغول به کار هستند. اولین کارگاه را در همین روستای اسدآباد و دیگری را در شهرکرد راهاندازی کردم. در این کارگاه‌ها هم آموزش کار داده می‌شود هم خنم‌ها کار می‌کنند. از اسنان‌های دیگر هم مراجعه‌کننده داریم. کارآفرینی با زمینه‌های هنری هم برای درآمدزایی بسیار مناسب هستند و هم در آرامش اعصاب و روان مؤثر هستند. در خصوص فروش محصولات، مشتریان بیشتر از تهران و شهرهای بزرگ سفارش کار می‌دهند. در نمایشگاه بین‌المللی تهران هم ۵ بار شرکت داشته‌ام اما مشکلی که در این حوزه وجود دارد مبلغ بالای اجاره غرفه‌ها است. بابت هر غرفه تری ۱۶۰ هزار تومان باید پرداخت کنیم که به اضافه هزینه محل اقامت و خوراک این چنان سودی عایدمان نمی‌شود.

از این‌رو اگر از زنان کارآفرین در نمایشگاه‌ها هزینه‌ای گرفته نشود، کمک بزرگی به این فشر خواهد شد. البته در خصوص مشاغل اینچنینی تولیدکننده‌ها سود زیادی نمی‌برند و بیشتر فروشنده‌ها هستند که سود می‌کنند. چنانچه بحث صادرات در خصوص مشاغل هنری با محوریت زنان کارآفرین وجود داشته باشد، سودی که از این کار عاید افراد می‌شود چندین برابر خواهد شد. اتفاقاً چند وقت پیش کارهایم برای شرکت در جشنواره‌ای در تایلند به نمایش گذاشته شد که مورد استقبال زیادی می‌قرار گرفت اما چنانچه من هم می‌توانستم در آن نمایشگاه یا نمایشگاه‌هایی نظیر آن حضور داشته و بازاریابی در ابعاد گسترده تری داشته باشم، متأسفانه ترمه قیمت بالایی دارد و اشتغال در این شغل بدون حمایت‌های لازم نمی‌تواند موفق عمل کند در عین حال هم نمایشگاه‌های جزیره‌ای رایگان برای حفظ و بقا و پیدشرقت این شغل می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد.

یادداشت

مریم حبیب زاده

فعال حوزه زنان

فعال حوزه زنان

free pik

مهسا قوی قلب

خبرنگار

در سال‌های اخیر حضور جدی و پر رنگ زنان کارآفرین در عرصه‌های اشتغال زایی و اقتصادی بیانگر آن است که چنانچه فرصت‌ها و بسترهای لازم فراهم شود این گروه از متقاضیان بازار کار بایز خور داری از خلایق‌ها و ایده‌های کاری می‌توانند با تأمین بخشی از نیازهای جامعه از این طریق توانایی‌ها و ایده‌های خود را به معرض نمایش بگذارند. در این میان با ایجاد فرصت‌های شغلی، زنان مناطق محروم نیز با حمایت دولت و دریافت تسهیلات مختلف به این حوزه وارد شده‌اند و آمارها هم نشان می‌دهد که برخی از آنها با کارآفرینی در مناطق خود جمع زیادی از زنان را مشغول به کار کرده و به لحاظ اقتصادی درآمد قابل توجهی کسب کرده‌اند. البته در این بین باید به این نکته نیز اشاره کرد که برخی از زنان همچون زنانی که همسران آنها فوت شده، زنان مطلقه، زنانی که به‌هم‌دریلی همسران آنها توان گرداندن چرخ زندگی را ندارند یا حتی دخترانی که هرگز ازدواج نکرده‌اند، آمار زیادی از زنان کارآفرین را تشکیل می‌دهند. بر اساس آمارهای رسمی ۷۵ درصد زنان کشور متمایل به انجام مشاغل خانگی و کارآفرینی خانگی هستند. به‌همین بهانه با معصومه ابتکار معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده به گفت‌وگو نشستیم که در ذیل می‌خوانید:

■ باتوجه به آمارهای موجود در سال‌های اخیر، زنان کارآفرین در بازار اشتغال، بخش قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. البته در دولت‌های قبل هم به این مقوله پرداخته شده بود اما چه شد که در این دولت، دوباره به موضوع کارآفرینی زنان توجه بیشتری شد و اساساً چه زوایایی به این موضوع نگاه شده است؟

در دولت دوازدهم موضوع کارآفرینی زنان از چند زاویه دیده شده است. در این خصوص بحث اشتغال زنان به‌طور عموم مطرح می‌شود و در آن زنان خانه دار هم به نوعی شاغل محسوب می‌شوند. دو مطالعه در سال‌های ۸۵ و ۹۵ نیز در این حوزه انجام شده که برای کارخانگی زنان البته نه به معنای مشاغل خانه‌داری بلکه به معنای کارهای عمومی مربوط به امورخانه انجام شد که بر مبنای آن ارزشگذاری اقتصادی برای کار زنان در خانه صورت گرفت و بر اساس آن کارخانگی زنان ۲۲ تا ۳۰ درصد GDP (تولید ناخالص ملی) است.

■ در زمینه کارآفرینی چه گروه‌هایی از زنان را مدنظر قرار می‌دهید؟ یعنی جامعه هدف بیشتر چه زنانی هستند؟ در این حوزه باید سراغ زنانی رفت که می‌خواهند در سطح جامعه شغل داشته باشند به‌عنوان مثال گروه زنان سرپرست خانوار که ناچار هستند کار کنند و امرار معاش آنها وابسته به اشتغال زن است. این افراد از گروه‌های اصلی هدف هستند که ستادی هم در این حوزه مسئولیت‌ها را بر عهده دارد.

■ از چه تعداد از این زنان در زمینه کسب و کارو کارآفرینی حمایت کرده‌اید و حمایت‌ها به چه شکلی بوده‌اند؟ آیا آمار دقیقی از مناطق شهری و روستایی کارآفرینان زن دارید؟ در این زمینه آیا وزارتخانه‌های دیگر هم با معاونت زنان همکاری دارند؟

از سال گذشته با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

و وزارت کشور قراردادهایی بستیم و تاکنون ۱۲ هزار زن سرپرست خانوار که از این تعداد ۶ هزار نفر در مناطق حاشیه شهرها و ۵ هزار و ۷۰۰ نفر در نقاط دیگر سکونت دارند، از آموزش‌های ابتدایی کسب و کار مانند قوانین مربوط به چک، بیمه، مالیات تا آموزش‌های تخصصی، مانند کسب و کار و بنگاه داری، تأمین مواد اولیه، صادرات و بازاریابی، برخوردار شدند. در دولت اخیر هم طرح ملی زنان سرپرست خانوار با محوریت کارآفرینی با همکاری معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده، جهاد دانشگاهی و وزارت رفاه برای ۶۲۰۰ زن سرپرست در ۱۲ استان اجرا شده است.

■ ارتباط شما با زنان کارآفرین چگونه است و این زنان چطور شناسایی می‌شوند؟

معاونت به‌صورت مستقیم با ۳ سازمان مردم نهاد حوزه کارآفرینی در ارتباط است. هر کدام از این سازمان‌ها

استانداردسازی محصولات سالم و ارگانیک در این حوزه وجود دارد که در آن به افراد آموزش می‌دهند تا با حداقل مصرف سم و کود، غذای سالم تولید کنند؛ غذایی که برای انسان، خاک، آب و محیط زیست ضرر نداشته باشد. به این محصولات برند هم تعلق می‌گیرد و برندهای مربوطه قابلیت عرضه شدن نیز دارند. در حال حاضر ۴۸ برند مواد غذایی در ایران توسط خانم‌های روستایی در حال تولید مواد غذایی ارگانیک هستند. البته در این طرح جهاد کشاورزی حمایت‌های خوبی کرده و در کنار این کار هم از صندوق‌های خرد زنان حمایت شده است. طرح دیگری در خصوص کارآفرینان روستایی وجود دارد که در آن از تولید فرآورده‌ها و گیاهان دارویی و درمانی حمایت می‌شود. تولید این فرآورده‌ها هم از محیط زیست محافظت می‌کنند و هم زمینه اشتغالزایی را فراهم می‌کنند. بحث

عکس: تصویر جمعی/ایران

بوم گردی هم از جمله فعالیت‌هایی است که این روزها خانم‌های روستایی زیادی نسبت به آن گرایش پیدا کرده‌اند. در این خصوص بر اساس آمارهای موجود ۴۰ درصد خانم‌های روستایی از تسهیلات اشتغال پایدار استفاده کرده‌اند.

■ صندوق‌های خرد زنان روستایی در قبال زنان کارآفرین چه وظایفی دارند؟ در کل چند صندوق وجود دارد؟

۴۳۰۰ صندوق خرد زنان روستایی تشکیل شده که دو وظیفه اصلی برعهده دارند، ابتدا آموزش و توان‌افزایی زنان روستایی است به‌عنوان مثال در همین بحث استانداردسازی یا بهینه‌سازی مصرف آب و نمونه‌هایی از این دست، باید آموزش‌های لازم را به افراد ارائه دهند، وظیفه دیگر این صندوق‌ها هم ارائه تسهیلات است که هم به‌صورت وام و هم به‌عنوان طرح‌های ضمانتی برای دریافت وام از بانک‌های مختلف، به‌عنوان یک ضامن برای شخص وام گیرنده عمل می‌کنند.

■ باتوجه به مشاغلی که در روستاها توسط کارآفرینان ایجاد شده، آیا افرادی که به‌دلیل بیکاری به شهرهای بزرگ مهاجرت کرده‌اند، تمایلی به بازگشت به روستای محل تولد خود دارند؟

به‌غیر از تولیدات در زمینه صنایع دستی در خصوص تولید محصولات ارگانیک و سالم هم به‌طور جدی فعالیت‌های گسترده‌ای انجام می‌شود. طرحی به‌نام

و تمرکز صنایع دستی در آنها مهاجرت‌های معکوس گزارش شده است.

■ برای سننن پایین‌تر آیا اقدامی در جهت افزایش آمار کارآفرینان انجام می‌دهید؟

طرحی به‌نام طرح «کمند» دقیقاً همین مسئولیت را به عهده دارد و برای دختران دانشجویی که در معرض فارغ‌التحصیلی قرار دارند، در بسیاری از استان‌ها اجرا شده و از استان ایلام هم آغاز شده است. در این طرح، دانشجویان دختر آموزش‌های مهارتی لازم را برای آمادگی در جهت آغاز به اشتغال و کارآفرینی می‌بینند. ■ در سال‌های گذشته هم، چنین طرح‌هایی وجود داشت و ارائه تسهیلاتی مانند وام‌های کارآفرینی از دیروز وجود داشته اما شاهد بودیم که خیلی از افرادی که وام دریافت کرده‌اند، هیچ کسب و کاری ایجاد نکرده‌اند یا فقط دوره‌های آموزشی گذرانده‌اند و باز هم بیکار مانده‌اند. شما در این زمینه چه اقدام متفاوتی انجام داده‌اید تا نتیجه مورد نظر گرفته شود؟

درست است چنین مشکلاتی در این حوزه وجود دارد. در دوره‌های قبل خیلی‌ها وام گرفتند ولی شاغل و کارآفرین نشدند و به یک بیکار بدهکار تبدیل شدند اما مهم این است که باید نتیجه گرفته شود. باید افراد، بنگاه‌های کسب و کار خود را راه‌اندازی کنند. ما از مرحله اول یعنی شناسایی و آموزش افراد تا آخرین مرحله پیگیر عملکرد کارآفرینان هستیم و کلاً نتیجه محور کار می‌کنیم، چون معتقدیم هر عملگردی باید نتیجه‌بخش باشد. البته در برخی مناطق کشور تعصبات قومی قبیله‌ای هنوز مانع اشتغال برخی دختران و زنان این مناطق می‌شوند، چنین مشکلاتی که از جنس فرهنگی هستند، باید حل شوند. بیشتر از گذشته باید با جوامع محلی باب گفت‌وگو‌ها باز شود و در این خصوص تسهیل‌گران، شرایط این افراد را پیگیری می‌کنند.

■ به نظر شما در حوزه کارآفرینی نسبت به دولت‌های قبلی پیشرفتی داشته‌ایم؟ اگر پیشرفت وجود دارد، بیشتر در مناطق شهری است یا روستایی؟

با توجه به مقوله‌هایی مانند آموزش، توان‌افزایی و طرح‌های مرتبط با ترویج کسب و کار، تغییرات در حوزه روستایی بسیار مشهود بود، هرچند کافی نبوده و تلاش‌ها باید ادامه داشته باشند. البته در این خصوص دو موضوع باید مد توجه قرار بگیرد، ابتدا اصلاح الگوی مصرف در عناوینی مانند آب، انرژی، پسماند و کالای ایرانی است در این حوزه باید خانم‌ها را تشویق کنیم که کالای ایرانی را جهت مصرف، انتخاب کنند. این موارد به‌طور خاص می‌توانند زمینه ساز افزایش کارآفرینی زنان در کشور باشند.

■ در پایان لطفاً توضیح دهید برای تشویق زنان کارآفرین چه اقداماتی انجام می‌شود؟

تا الان سه دوره رأی‌گیری مردمی در پرتال انجام شده و هر بار ۱۱۰ نفر به‌عنوان زن کارآفرین معرفی می‌شوند و از میان آنها بر اساس آمار مردمی ۲۰ کارآفرین شهری و روستایی انتخاب شده و از آنها تقدیر می‌شود. این اتفاق هر فصل تکرار می‌شود و از اسفندماه سال گذشته تاکنون ۶۰ نفر برگزیده داشتیم.

نگاه

توجه

توجه

و هیبه اسداللهی

کارآفرین نمونه